

Tid til haven

Havetips uge 16

Af: Marianne Bachmann Andersen

Krydderi fra haven

Billede: Krydderi.jpg

Hele vinteren har de friske krydderurter til maden været hjembragt fra supermarkederne, og måske er det bare undertegnende, der ikke får passet de sprøde planter godt nok, ellers er mængden af lys gennem vinteren for lav til at bibeholde almindelig vækst. Faktum er, at holdbarheden er kort, og at planterne ofte dør efter få uger. Sådan er det ikke med de krydderurter, som vokser i min have. De er nu vågnet op til dåd med lækre friske nye skud, der er særdeles velsmagende. De fem pletter med ramsløg, som jeg satte i halvskygge ved siden af hækken, har allerede bidraget til flere retter med grønt drys, og snart springer de runde knopper ud og fremtryller en smuk hvid blomst, der har en meget karakteristisk duft – og smag. Med ramsløg skal man kende sin besøgstid, for når de er afblomstrede, visner planterne helt ned og kommer først igen til næste forår. Anderledes er det for slægtningene pibeløg, purløg og kinesisk purløg der længe har været klar til høst og vil fortsætte med at vokse frem med nye skud helt til næste vinter. Løvtikke, der er helt fortrinlig sammen med retter, hvori fisk og fjerkræ indgår, er også helt uundværlig som krydderi og smager lidt af selleri, men også har toner af koriander, kan man også så småt høste af. Den er flerårig og kan godt gå hen og blive en næsten meterhøj krydderurt. Timian har overvintret helt uskadt i år, men det er kun i de luneste haver, at rosmarin ikke går til. Mynterne er så småt i gang, merian ligeså, tilbage mangler persille, koriander og basilikum. Persille er toårig, så når den har blomstret, visner planten væk. Derfor planter jeg altid nye persilleplanter hvert år. Koriander kan du godt så selv, men også her køber jeg gerne færdige planter i havecentret. Basilikum kan man også godt selv lave småplanter af til udplantning, men planterne kræver rigtig meget varme, så her skal man have et opvarmet drivhus eller en vindueskarm med masser af lys. Mit råd er at vente med at sætte nye basilikumplanter i haven til man er klar med at plante tomater – og basilikum smager ikke kun

godt sammen med tomater i salat – de vokser også fortrinligt med samme mængde gødning og vand.

Lige nu kan du plante timian, rosmarin, løvstikke, peberrod, merian, mynther, purløg, ramsløg, pibeløg, kinesisk purløg, spansk kørvel, salvie, kommen, bronzefennikel, citronmelisse, fransk estragon og artiskok.

Vent lidt med at plante persille, bredbladet persille, basilikum, sukkerplanten Stevia, kørvel og citronverbena.

Rabarber er et hit

Billede: Rabarber.jpg

Vi har stor succes med mange af de spiselige planter i haven, og én af klassikerne, rabarber, har fået så stor succes, at det kan være svært at skaffe nok planter. Men det er nu heller ikke helt så nemt bare at producere rigtig mange rabarberplanter, fordi alle pludselig skal have rabarber i rækkevis, for måden den formeres på er lidt spidsfindig. På to tidspunkter hvert år er det muligt at grave mindst 3 år gamle rabarberstokke op og skære rodklumpen igennem, så der er en synlig knop på hver del. Knoppen bryder langsomt frem og danner lange stængler med grønne blade. De to tidspunkter er tidlig forår inden stokken bryder frem med nye skud, eller om efteråret i september eller oktober måned, når stokken trækker næringsstofferne tilbage. Det sikreste tidspunkt at formere rabarber på er om efteråret. Rabarberplanter laver en blomstrende stængel og på den dannes et stort antal frø, som giver nye planter, MEN planterne er ikke identiske med den sort, som du har plantet og frøplanter af rabarber bliver oftest store, kraftige, grønne og særdeles sure.

Mange sorter

Når du skal træffe beslutning om hvilken sort af rabarber, du skal plante, bør du kigge på modningstidspunktet, smagen og indholdet af oxalsyre. I Danmark er der lavet sortsforsøg med rabarber, og i mange havecentre kan du få god viden om disse egenskaber blandt sorterne, du kan vælge imellem. Når foråret er så dejligt, som det er i år, kan vi ikke vente på, at stænglerne bliver ret lange, før vi "trækker" de første til lidt rabarberkompot. Derfor er det vigtigt at vælge nogle af de tidlige sorter, som måske ikke har så tykke stængler, men egentlig yder ganske godt. Vinrabarber og jordbærrabarber er lækre fordi de har fantastiske røde stængler, der både giver farve til kompot og rødgrød, men som helt klart giver rabarbertærten og kagerne et flot udseende.

Høsttid

Du kan "trække" stængler af dine rabarberplanter, når de har stået i din have et år. Høst så tidligt om foråret du nænner det, og fortsæt til sankthans. Hold en pause og høst igen, når skolen

starter i august. De sidste stængler bruger planten til at samle forråd, så "træk" aldrig alle stængler på én gang. Det er vigtigt at du trækker stænglerne af, og ikke skærer dem af. Den bladskede som følger med stænglen efterlader et lille sår i rodstocken, mens det sår du efterlader ved at skære stænglen af, vil give risiko for, at der vil opstå råd, som i værste fald skader hele rodstocken.

Du kan plante rabarber hele året, men tidlig forår og efterår er rigtig gode tidspunkter for planten af vokse videre i.

FACEBOOK statements eller små hurtige beskeder

Mange steder er jorden i køkkenhaven for fugtig. Vent en uges tid – så stiger temperaturen ifølge DMI også til over 10 grader C

Stauderne er næsten alle i gang med små nye skud, så det er netop nu du kan plante nye stauder i dine bede

De allertidligste rododendron blomstrer, men de næste måneder vil bære præg af de dejlige stedsegrønnes smukke blomster. Se udvalget i dit havecenter

Æbletræernes blade har længe stået parat til at springe ud, men det kølige vejr har holdt dem lidt tilbage. Følg med i nærmeste fremtid, for blomsterknopperne, der er dannet sidste år, er lige ved at åbne sig, og det er et pragtfuldt syn

Aspargesskuddene er brudt frem, og måske har du nu haft dine planter i mere end tre år og må begynde at høste dem? Høst frem til Sankthans og lad derefter skuddene udvikle sig til top, der giver næring til roden. Har du ikke et aspargesbed, kan du sagtens nå det endnu

Magnolietræer er i fuldt flor og kan nydes fra mange fortove. Savner du din egen plante i haven, så kan du se et bredt udvalg af magnolietræer i dit havecenter

Er du til store krukke med sommerblomster i, så overvej at plante et lille opstammet træ i krukken for at give den lidt højde. Du kan se udvalget af bl.a. pil, benved, lærk og dværgmispel i dit havecenter

Har du ikke nok påskeliljer i din have, så lav en stor seddel til køleskabet eller sæt et stort kryds i kalenderen d. 1. oktober, hvor du kan lægge løg og måske få nok til næste forår

Bøgen er sprunget ud enkelte steder, men snart vil alle bøgeplanter være udsprungne. HUSK at tage en tur i bøgeskoven og nyd det helt specielle lys de først udsprungne blade giver

Spis masser af ramsløg, der indeholder 20-40 gange mere c-vitamin end en appelsin. Mangler du ramsløg i din have, så få dem plantet netop nu